

The Effect of Happiness on Academic Optimism and Academic Self-Efficacy of Sixth Grade Elementary School Students in Saghez

Maria Moradi ^{1*}, Rezgar Mohammadi ²

1 M.A Educational sciences majoring in primary education university Islamic Azad University Branch

2 Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Saghez Branch, Islamic Azad University, Saghez, Iran

* **Corresponding author:** M.A Educational sciences majoring in primary education university Islamic Azad University Branch

Received: 2021-03-03

Accepted: 2021-05-03

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between happiness and academic optimism of sixth grade elementary school students in Saghez. The present study was applied in terms of purpose and correlational in terms of research method. The study population consisted of sixth grade elementary school students in Saghez in the academic year 1399-1400, the sample size was 250 based on Cochran's formula. The sampling method of this research was multi-stage cluster sampling. Measurement tools included Argil and Lowe (1990) Happiness Questionnaire with a reliability coefficient of 0.922, Schenmann et al.'s (2013) Academic Optimism Questionnaire with a reliability coefficient of 0.854 and Jenkins and Morgan (1999) Academic Self-Efficacy Questionnaire with a reliability coefficient of 0.926. Pearson correlation test was used at the inferential statistics level. The results of the Kolmogorov-Smirnov test showed that for all three variables of academic optimism, academic self-efficacy and happiness were greater than 0.05 and the data distribution was normal. There was a significant relationship between happiness and academic optimism. It can be concluded that with increasing happiness, the level of academic optimism increases. In fact, happiness can predict the academic optimism of sixth grade elementary school students in Saghez. There was a significant relationship between the two variables of happiness and academic self-efficacy. It can be concluded that with increasing happiness, the level of academic self-efficacy increases. In fact, happiness can predict the academic self-efficacy of sixth graders in Saghez.

Keywords: Happiness, Academic Optimism, Academic self-efficacy, Sixth Grade Students in Saghez

تأثیر شادکامی بر خوش بینی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز

ماریه مرادی^{۱*}، رزگار محمدی^۲

^۱ کارشناس ارشد علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش ابتدایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سقز

^۲ استادیار گروه علوم تربیتی، واحد سقز، دانشگاه آزاد اسلامی، سقز، ایران

* نویسنده مسئول: کارشناس ارشد علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش ابتدایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سقز

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۲/۱۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۱۲/۱۲

چکیده

هدف این تحقیق بررسی رابطه شادکامی با خوش بینی تحصیلی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز بود. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش پژوهش همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند که حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران، عدد ۲۵۰ به دست آمد. روش نمونه گیری این پژوهش از نوع نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای بود. ابزار سنجش شامل پرسشنامه شادکامی آرگیل و لو (۱۹۹۰) با ضریب پایایی ۰٫۹۲۲، پرسشنامه خوش بینی تحصیلی اسپن موران و همکاران (۲۰۱۳) با ضریب پایایی ۰٫۸۵۴ و پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی جنکینز و مورگان (۱۹۹۹) با ضریب پایایی ۰٫۹۲۶ بود. تجزیه و تحلیل اطلاعات در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی از نرم افزار SPSS استفاده شد. در سطح آمار استنباطی از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج آزمون کولموگراف-اسمیرنوف نشان داد که برای هر سه متغیر روابط خوش بینی تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و شادکامی از ۰٫۵۰ بزرگ تر بود و توزیع داده ها نرمال بود. رابطه معنی داری بین متغیر شادکامی و خوش بینی تحصیلی رابطه معنی داری وجود داشت. می توان نتیجه گرفت که با افزایش میزان شادکامی، میزان خوش بینی تحصیلی افزایش پیدا می کند. در واقع، شادکامی می تواند خوش بینی تحصیلی دانش آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز را پیش بینی کند. بین دو متغیر شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی رابطه معنی داری وجود داشت. می توان نتیجه گرفت که با افزایش میزان شادکامی، میزان خودکارآمدی تحصیلی افزایش پیدا می کند. در واقع، شادکامی می تواند خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز را پیش بینی کند.

واژگان کلیدی: شادکامی، خوش بینی تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی محفوظ است.

مقدمه

غلبه بر موانع تحصیلی و امیدواری به کسب موفقیت های بیشتر در آینده را تعیین می کند [۲]. افراد خوش بین تجربه های منفی را با نسبت دادن علت آن ها به عوامل بیرونی تبیین می کنند و توانایی های خود را در گذر از این تجربه ها با ارزش می دانند [۳]. خوش بینی تحصیلی تصویری غنی از عاملیت انسانی را ترسیم

خوش بینی تحصیلی یک ساختار نوظهور است که برای اولین بار توسط کارور و همکاران شناسایی و مطرح شد [۱]. خوش بینی تحصیلی از برجسته ترین سازه های شخصیتی و متشکل از شناخت های مثبت است که نوع رفتارهای فرد از قبیل تلاش،

اظهار داشتند که سه بعد خوش‌بینی تحصیلی، اثربخشی معلمان جمعی، تأکید آکادمیک و اعتماد اساتید به دانش‌آموزان و والدین خود را در نیرویی واحد قدرت‌مند توضیح می‌دهند که عملکرد مدرسه را نشان می‌دهد [۲].

هوی^۱ و همکاران [۴] دریافتند که خوش‌بینی تحصیلی شامل ابعاد شناختی، عاطفی و رفتاری است. این محققان نتیجه می‌گیرند که اثربخشی جمعی منعکس‌کننده افکار و عقاید گروه است. اعتماد اساتید به بعد عاطفی می‌افزاید و تأکید آکادمیک باعث افزایش عملکرد و اعتماد به نفس می‌شود. طبق گفته‌های پورکی و اسمیت^۲ (۱۹۸۳) و اسپیرنز و بوسکر^۳ (۱۹۹۷): یافته‌های تحقیق اولیه در مورد خوش‌بینی تحصیلی نه تنها با تحقیقات اولیه سازگار نیست بلکه علاوه بر این، توضیحاتی در مورد چگونگی تأثیر برخی از این عوامل بر اعتقاد معلمان که به پیشرفت تحصیلی منجر می‌شود، ارائه می‌دهد [۴].

روان‌شناسی مثبت‌نگر افق تازه‌ای را روی روان‌شناسان و پژوهش‌گران گشوده و در این شاخه از روان‌شناسی به‌جای تأکید بر شناسایی و مطالعه کمبودهای روانی و کاستی‌های رفتاری و ترمیم یا درمان آنها، به شناخت و ارتقاء وجوه مثبت و نقاط قوت انسان تأکید می‌شود [۸]. شادکامی مولد انرژی، شور و نشاط است و هم‌چون سپری انسان را در برابر فشارهای روانی محافظت می‌کند [۹]. شادکامی به نگرش و ادراک شخصی مبتنی است و به حالتی مطبوع و دل‌پذیر دلالت دارد که از تجربه‌های مثبت ناشی می‌شود [۱۰]. با وجود این، تحقیقات نشان می‌دهد که شادی صرف‌نظر از چگونگی کسب آن می‌تواند سلامتی جسمانی را بهبود بخشد. افرادی که شاد هستند احساس امنیت بیشتری می‌کنند، آسان‌تر تصمیم می‌گیرند، دارای روحیه مشارکتی بیشتری هستند و نسبت به کسانی که با آنها زندگی می‌کنند، بیشتر احساس رضایت دارند [۱۱]. افزایش شادی فردی و اجتماعی یکی از اهداف اولویت‌های بسیاری از سازمان‌ها به‌خصوص سازمان آموزش و پرورش می‌باشد.

به اعتقاد بسیاری از محققان، مؤلفه خودکارآمدی نظریه شناختی اجتماعی آلبرت بندورا^۴، نقش مهمی در ارزیابی پیشرفت تحصیلی، انگیزش و یادگیری دارد [۱۲]. بندورا [۱۳] در کتاب تأثیرگذار خود در مورد این موضوع، اهمیت خودکارآمدی را به شرح زیر خلاصه کرده است: «مردم از طریق سازوکارهای نمایندگی شخصی، به عملکرد روان‌شناختی خود کمک می‌کنند. در میان سازوکارهای نمایندگی، هیچ یک از باورهای کارآیی شخصی، مرکزی و گسترده نیست. تا زمانی که مردم باور نکنند که با اعمال خود می‌توانند جلوه‌های مورد نظر خود را تولید کنند، انگیزه کمی برای عمل ندارند. بنابراین، اعتقاد به کارآیی،

می‌کند که رفتار جمعی را بر حسب ابعاد شناختی، عاطفی و رفتاری بیان می‌کند [۴]. خوش‌بینی تحصیلی از اثر متقابل سه ویژگی به هم وابسته رشد یافته است؛ تأکید تحصیلی، اعتماد دانش‌آموز به معلمان و یگانگی به مدرسه [۵]. خوش‌بینی تحصیلی را به‌عنوان یک باور فردی یادگیرنده مورد آزمون و تأیید قرار داده و برخی متغیرهای مرتبط با آن را شناسایی کردند و متغیر خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان را مطرح کردند در واقع آنها در پژوهش خود به دنبال این سؤال بودند که آیا نگرش یادگیرندگان نسبت به محیط آموزشی می‌تواند بر انگیزه و عملکرد تحصیلی آنها تأثیر بگذارد و آنها را به سوی موفقیت و پیشرفت سوق دهد؟ به‌طور خلاصه، در محیط‌های آموزشی که یادگیرندگان روابط توأم با اعتماد بالایی با کادر آموزشی دارند (مؤلفه اعتماد دانش‌آموز به معلمان) پیشرفت و موفقیت تحصیلی بر پایه یادگیری امری مهم و بارز تلقی می‌شود و بر آن تأکید می‌شود (مؤلفه تأکید تحصیلی) و نیز در محیط‌هایی که یادگیرندگان به اهداف احترام می‌گذارند و برای محیط آموزشی ارزش قائل هستند و خود را به‌عنوان عضوی مؤثر از آن می‌دانند (یگانگی به مدرسه) در این شرایط نگرشی تحت‌عنوان خوش‌بینی تحصیلی در یادگیرندگان شکل می‌گیرد و فرهنگ خوش‌بینی بر محیط آموزشی حاکم می‌شود [۶].

خوش‌بینی تحصیلی در سال ۲۰۰۶ به‌عنوان یک مفهوم نهفته توسعه یافته است که بینشی در مورد بهبود نتایج دانش‌آموزان به ویژه برای کسانی که به دلیل وضعیت اقتصادی، قومیت و جمعیت‌شناسی از نظر تاریخی برچسب گذاشته نشده‌اند، تأثیر می‌گذارد. سه مؤلفه اصلی خوش‌بینی تحصیلی (تأکید آکادمیک، تأکید جمعی و اعتماد به اساتید) این واقعیت را تأکید می‌کند که معلمان، والدین و دانش‌آموزان همه وقتی نقش اصلی را در عرصه آموزش بازی می‌کنند، هنگامی که اطمینان حاصل شود که دانش‌آموزان به‌طور کامل رشد و پیشرفت می‌کنند، حداکثر حد ممکن خوش‌بینی بالای آکادمیک در یک مدرسه نشان می‌دهد که پیشرفت تحصیلی ارزش و حمایت می‌شود [۵].

خوش‌بینی تحصیلی به‌عنوان مجموعه‌ای از تعاملات سه‌گانه مفهوم‌سازی شده است که در آن اثربخشی جمعی از اعتماد به مشتری پشتیبانی می‌کند که به نوبه خود باعث تقویت مطبوعات تحصیلی می‌شود [۷]. خوش‌بینی تحصیلی ساختاری است که از مطالعات کمی ناشی می‌شود که سه ویژگی مدرسه مرتبط با آن رابطه‌ای محکمی با پیشرفت تحصیلی دارد. کارآیی جمعی معلمان، تأکید تحصیلی و اعتماد به نفس هر کدام با پیشرفت تحصیلی مرتبط بوده است و در هر مورد این انجمن چنان قوی بود که بر تأثیر وضعیت اقتصادی غلبه کرد [۵]. محققان این معیار نگرش جمعی مدارس را «خوش‌بینی تحصیلی» نامیدند و

جهت‌گیری هدف، رابطه بین خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی را تعدیل کرده است. همان‌طور که اشاره شد جنبه‌های مربوط به هدف؛ یعنی اهداف درجه و جهت‌گیری هدف و تنظیم تلاش توسط چن فراتحلیل یافت شده است که قوی‌ترین فاکتورهایی هستند که غیر از خودکارآمدی بر عملکرد تحصیلی تأثیر می‌گذارند. علاوه بر این، اگرچه فقط تعداد کمتری از مطالعات طولی در مورد رابطه بین خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی انجام شده‌است، فراتحلیل جدید نشان داد که یک خودکارآمدی بالاتر عملکرد تحصیلی را به‌صورت طولی و برعکس افزایش می‌دهد [۲۱].

در مقابل برخی از مطالعات هیچ ارتباط معنی‌داری بین خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی نشان ندادند [۲۲]. بهره‌برداری از خودکارآمدی، زمان اندازه‌گیری و اختلافات فرهنگی به دلایلی پیشنهاد شده‌است [۱۹]. در حال حاضر فرض بر این است که خودکارآمدی یکی از مهم‌ترین عوامل یا پیش‌بینی‌کننده‌ها برای دستیابی به موفقیت در یادگیری است. این ممکن است بدان معنی باشد که اگر خودکارآمدی دانش‌آموز افزایش یابد، ممکن است دانش‌آموز بتواند به نتایج تحصیلی بالاتری برسد [۲۳]. با توجه به تأثیر خودکارآمدی بر عملکرد تحصیلی در یک محیط یادگیری آنلاین، چهار مطالعه نشان داد که خودکارآمدی با عملکرد تحصیلی ارتباط دارد [۲۴]، در حالی که دو مطالعه نتیجه قابل‌توجهی پیدا نکردند [۲۵]. لذا جهت افزایش میزان شادکامی، نیاز به شناخت عوامل مرتبط با شادکامی دانش‌آموزان می‌باشد.

شادکامی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای بشر همیشه ذهن انسان را به خود مشغول کرده است و تحقیقات زیادی در زمینه تشخیص صفات افراد شادکام صورت گرفته است. به دلیل این‌که افراد خود را در معرض موقعیت‌هایی قرار می‌دهند که نیاز به تعامل اجتماعی آنها را تأمین می‌کند؛ در نتیجه شادتر می‌شوند. از آنجایی که دانش‌آموزان به‌عنوان منبع و امکانات، جزء منابع اساسی جامعه محسوب می‌شوند و عملکرد آنها می‌تواند تحت تأثیر شادکامی قرار بگیرد و همچنین این متغیر می‌تواند تأثیر به‌سزایی در افزایش عملکرد و بهبود سطح کارایی این افراد داشته باشد [۲۶]، انجام چنین پژوهش‌هایی کمک می‌کند با شناسایی نقش عوامل تأثیرگذار نظیر خودکارآمدی را در ارتقای شادکامی بررسی نمود تا در زمینه ارائه خدمات آموزشی و بهداشتی، اطلاعات مفید و مؤثری در اختیار آموزش‌وپرورش قرار گیرد و با برنامه‌ریزی مناسب و توزیع عادلانه و مناسب امکانات و تسهیلات، گام‌های اساسی در راستای افزایش شادکامی و بهبود عملکرد دانش‌آموزان برداشته شود؛ بنابراین با توجه به نقش مؤثر شادکامی در افزایش بهبود

اساس اصلی عمل است. مردم زندگی خود را با اعتقادات خود درباره کارایی شخصی هدایت می‌کنند [۱۴]. خودکارآمدی، یکی از سازه‌های مهم در نظریه شناختی-اجتماعی بندورا است و به معنی اطمینان و باور فرد نسبت به توانایی‌های خود در کنترل افکار، احساس‌ها، فعالیت‌ها و نیز عملکرد مؤثر او در موقعیت‌های استرس‌زاست؛ بنابراین، بر عملکرد واقعی افراد، هیجان‌ها، انتخاب‌ها، مهار رویدادهای تأثیرگذار، سازمان‌دهی و اجراء دوره‌های عمل مورد نیاز در جهت دستیابی و به ثمر رساندن سطوح عملکرد، پیشرفت و سرانجام میزان تلاشی که فرد صرف یک فعالیت می‌کند، مؤثر است [۱۵]. صدوقی و حسام‌پور [۱۶] در پژوهش خود گزارش کردند که ارتقاء امید در زندگی و تحصیلی، توانایی‌های فرد در برخورد با مسائل را افزایش می‌دهد.

روان‌شناسی مثبت‌نگر افق تازه‌ای را روی روان‌شناسان و پژوهش‌گران گشوده و در این شاخه از روان‌شناسی به‌جای تأکید بر شناسایی و مطالعه کمبودهای روانی و کاستی‌های رفتاری و ترمیم یا درمان آنها، به شناخت و ارتقاء وجوه مثبت و نقاط قوت انسان تأکید می‌شود [۸]. شادکامی مولد انرژی، شور و نشاط است و همچون سپری انسان را در برابر فشارهای روانی محافظت می‌کند [۹]. شادکامی به نگرش و ادراک شخصی مبتنی است و به حالتی مطبوع و دل‌پذیر دلالت دارد که از تجربه‌های مثبت ناشی می‌شود [۱۰]. با وجود این، تحقیقات نشان می‌دهد که شادی صرف‌نظر از چگونگی کسب آن می‌تواند سلامتی جسمانی را بهبود بخشد. افرادی که شاد هستند احساس امنیت بیشتری می‌کنند، آسان‌تر تصمیم می‌گیرند، دارای روحیه مشارکتی بیشتری هستند و نسبت به کسانی که با آنها زندگی می‌کنند، بیشتر احساس رضایت دارند [۱۱]. افزایش شادی فردی و اجتماعی یکی از اهداف و اولویت‌های بسیاری از سازمان‌ها به‌خصوص سازمان آموزش‌وپرورش می‌باشد. تعداد زیادی از مطالعات تک [۱۷] و چندین فراتحلیل [۱۸] از این فرضیه مدل‌های انگیزشی شناختی-اجتماعی حمایت می‌کنند که اعتقادات انگیزشی دانش‌آموزان ارتباط معنی‌داری با پیشرفت تحصیلی آنها دارد. تا به امروز بسیاری از مطالعات قبلی گزارش داده‌اند که خودکارآمدی یادگیرنده به شدت با عملکرد تحصیلی همراه است [۱۹]. نتایج به‌طور مداوم نشان داده‌است که نمرات بالاتر خودکارآمدی به احتمال زیاد منجر به سطح بالاتری از عملکرد تحصیلی خواهد شد. ریچاردسون^۵ و همکاران [۲۰] دریافتند که اهداف درجه و تنظیم تلاش عوامل مؤثر در عملکرد تحصیلی، مشابه خودکارآمدی است. هونیک و برادبنت^۶ [۱۹] خاطر نشان کردند که تنظیم تلاش، استراتژی‌های پردازش عمیق و

منظور از خوش‌بینی تحصیلی نمره‌ای است که آزمودنی در مقیاس پرسشنامه اسپنچن-موران (۲۰۱۳) به‌دست می‌آورد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف از نوع کاربردی^۹ و با توجه به ماهیت آن از نوع پژوهش توصیفی-همبستگی است؛ به عبارت دیگر طی آن به بررسی رابطه شادکامی با خوش‌بینی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی پرداخته شده است. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقر در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ می‌باشند که در سال تحصیلی مذکور شاغل به تحصیل بوده‌اند شامل ۳۰۰۰ دانش‌آموز (۱۵۶۳ نفر دختر و ۱۴۳۷ نفر پسر) می‌باشند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران مشخص گردید که عدد ۲۵۰ به‌دست آمد. روش نمونه‌گیری این تحقیق از نوع نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای می‌باشد. به این ترتیب که ابتدا مدارس در خوشه‌های تقسیم‌بندی شده و در هر خوشه، به‌صورت تصادفی چند مدرسه انتخاب و از مدارس انتخاب‌شده، چند کلاس به‌صورت تصادفی انتخاب و دانش‌آموزان کلاس‌های انتخاب‌شده خواسته شد تا پرسشنامه‌های مورد نظر را تکمیل نمایند. به دلیل هم‌زمانی انجام تحقیق در دوران قرنطینه کرونا و تعطیلی مدارس تحصیلی در سطح محدوده تحقیق، به تعداد ۲۵۰ نفر پرسشنامه توزیع و جمع‌آوری گردید.

پرسشنامه شادکامی در سال ۲۰۰۳ توسط آرگیل و لو^{۱۰} تهیه شده است؛ فرم نهایی این پرسشنامه ۲۹ ماده چهار گزینه‌ای دارد. ضریب پایایی این پرسشنامه در حد بالا و قابل قبولی (۰/۹۲۲) می‌باشد. پرسشنامه خوش‌بینی تحصیلی توسط اسپنچن-موران^{۱۱} و همکاران در سال ۲۰۱۳ ساخته شد. این ابزار دارای ۲۸ پرسش و سه حوزه خرده‌مقیاس شامل تأکید تحصیلی دانش‌آموزان، اعتماد دانش‌آموزان به معلمان و احساس هویت دانش‌آموزان نسبت به مدرسه است. ضریب پایایی این پرسشنامه در حد بالا و قابل قبولی (۰/۸۵۴) می‌باشد. پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی توسط جنکینز و مورگان در سال ۱۹۹۹ ساخته شد. این ابزار دارای ۳۰ پرسش و سه حوزه خرده‌مقیاس شامل استعداد، کوشش و بافت است. ضریب پایایی این پرسشنامه در حد بالا و قابل قبولی (۰/۹۲۶) می‌باشد. تجزیه و تحلیل اطلاعات در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. در بخش توصیفی به‌منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات و مقایسه نتایج از فراوانی، درصد، نمودار، میانگین، انحراف معیار و برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از چولگی و کشیدگی استفاده شد و در بخش آمار استنباطی از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

عملکرد تحصیلی و وضعیت روانی این افراد، توجه به موضوع شادکامی در دانش‌آموزان حائز اهمیت است.

شادکامی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای بشر همیشه ذهن انسان را به خود مشغول کرده است و تحقیقات زیادی در زمینه تشخیص صفات افراد شادکام صورت گرفته است. به دلیل این‌که افراد خود را در معرض موقعیت‌هایی قرار می‌دهند که نیاز به تعامل اجتماعی آنها را تأمین می‌کند؛ در نتیجه شادتر می‌شوند. از آنجایی که دانش‌آموزان به‌عنوان منبع و امکانات، جزء منابع اساسی جامعه محسوب می‌شوند و عملکرد آنها می‌تواند تحت تأثیر شادکامی قرار بگیرد و هم‌چنین این متغیر می‌تواند تأثیر به‌سزایی در افزایش عملکرد و بهبود سطح کارایی این افراد داشته باشد [۲۶]، انجام چنین پژوهش‌هایی کمک می‌کند با شناسایی نقش عوامل تأثیرگذار نظیر خوش‌بینی را در ارتقاء شادکامی بررسی نمود تا در زمینه ارائه خدمات آموزشی و بهداشتی، اطلاعات مفید و مؤثری در اختیار آموزش و پرورش قرار گیرد و با برنامه‌ریزی مناسب و توزیع عادلانه و مناسب امکانات و تسهیلات، گام‌های اساسی در راستای افزایش شادکامی و بهبود عملکرد دانش‌آموزان برداشته شود؛ بنابراین با توجه به نقش مؤثر شادکامی در افزایش بهبود عملکرد تحصیلی و وضعیت روانی این افراد، توجه به موضوع شادکامی در دانش‌آموزان حائز اهمیت است. لذا جهت افزایش میزان شادکامی، نیاز به شناخت عوامل مرتبط با شادکامی دانش‌آموزان بوده و بر این اساس، هدف این پژوهش تعیین رابطه شادکامی با خوش‌بینی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی می‌باشد. سؤال تحقیق عبارت است از «تا چه میزان شادکامی توان پیش‌بینی خوش‌بینی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را دارد؟».

روش پژوهش

کیچین^۷ بنیان‌گذار پایگاه شادی، بیان می‌کند شادی احساس بهزیستی درونی است که افراد را در جهت سود بردن از تفکرات، هوش، عقل، آگاهی، حس مشترک و ارزش‌های معنوی توانا می‌سازد [۲۷]. خوش‌بینی به انتظارات امیدبخشی دلالت دارد که در یک موقعیت نامعین وجود دارد، این انتظار که به موقعیت‌های مختلف تعمیم می‌یابد و فرد را در حالت امیدواری نگه می‌دارد و با بسیاری از شاخصهای سلامت جسمانی و روانی ارتباط دارد [۱]. خوش‌بینی به‌عنوان یک نگرش مؤثر فردی نسبت به زندگی محسوب می‌شود [۲]. در پژوهش حاضر منظور از شادکامی نمره‌ای است که آزمودنی در مقیاس پرسشنامه شادکامی آکسفورد^۸ (۱۹۹۰) به‌دست می‌آورد. در پژوهش حاضر

یافته‌ها

۵۴/۸ درصد از نمونه آماری تحقیق ما را دانش‌آموزان دختر و ۴۵/۲ درصد را دانش‌آموزان پسر تشکیل داده‌اند. میانگین متغیرهای خوش‌بینی تحصیلی برابر با (۲/۶۲) و شادکامی برابر با (۲/۵۰) می‌باشد. لازم به ذکر است که میانگین به‌دست آمده مربوط به متغیرها از طیف ۵-۱ محاسبه شده است. به‌منظور بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کولموگراف_اسمیرنوف استفاده شد. نتایج آزمون کولموگراف_اسمیرنوف نشان می‌دهد که مقدارهای در آزمون فوق برای هر سه متغیر روابط خوش‌بینی تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی و شادکامی از ۰/۰۵ بزرگ‌تر است. فرضیه صفر (H_0) در این آزمون پیروی داده‌ها از توزیع نرمال می‌باشد و فرضیه مقابل آن عدم پیروی داده‌ها از

توزیع نرمال است. با توجه به مقدار P یا سطح معنی‌داری و عدم رد فرضیه صفر توزیع داده‌ها منطبق بر توزیع نرمال می‌باشد. جهت آزمون فرضیه اول تحقیق از آزمون تحلیل رگرسیون همزمان استفاده شده است که نتایج این آزمون در جدول شماره ۱ آمده است. بر این اساس می‌توان گفت که همان‌گونه که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی شادکامی برابر ۰/۴۵۱ است که نشان‌دهنده وجود همبستگی بین متغیر مذکور با خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز می‌باشد. همچنین ضریب تعیین یا مجذور R برابر (۰/۲۰۳) به‌دست‌آمده است. از این‌رو با توجه به این نتایج می‌توان نتیجه گرفت که ۲۰/۳ درصد نمرات خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز ناشی از نمرات متغیر شادکامی می‌باشد.

جدول شماره ۱: نتایج آزمون تحلیل رگرسیون فرضیه تحقیق

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد
پیش‌بینی خوش‌بینی تحصیلی	۰/۴۵۱	۰/۲۰۳	۰/۱۹۸	۰/۵۷۵

جدول شماره ۲ آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌داری مدل رگرسیون پیش‌بینی نمرات خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز بر اساس نمرات شادکامی را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود، F به‌دست آمده

برابر است با ۷/۲۷ که از لحاظ آماری معنی‌دار می‌باشد ($P < ۰/۰۱$). پس می‌توان نتیجه گرفت که از طریق نمرات خوش‌بینی تحصیلی می‌توان نمرات شادکامی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز را به‌صورت خطی پیش‌بینی کرد.

جدول شماره ۲: نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌داری مدل رگرسیون فرضیه تحقیق

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	معنی‌داری
خوش‌بینی تحصیلی	رگرسیون	۲/۳۹۸	۱	۲/۳۹۸	۷/۳۷۸	۰/۰۰۱
	باقی‌مانده	۸۰/۷۲۲	۲۴۸	۰/۳۲۵		
	کل	۸۱/۱۲۰	۲۴۹			

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، مقدار ضریب رگرسیون استاندارد شده برای متغیر خوش‌بینی تحصیلی ۰/۲۲۴ به‌دست آمده است. میزان T مشاهده شده برای متغیر خوش‌بینی تحصیلی برابر ۶/۶۱۱ به‌دست آمده است که از لحاظ آماری در سطح ۵ درصد معنی‌دار می‌باشند ($P < ۰/۰۱$). از این‌رو

می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش میزان شادکامی، میزان خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز افزایش پیدا می‌کند. در واقع، شادکامی می‌تواند خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز را پیش‌بینی کند.

جدول شماره ۳: نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌داری مدل رگرسیون فرضیه تحقیق

مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	T	معنی‌داری
	B	خطای معیار			
ثابت	۲/۱۴	۶۲/۴۱		-۲/۸۵۲	۰/۰۰۱
شادکامی	۱۱/۹۱	۰/۴۱۴۱	۰/۲۲۴	۶/۶۱۱	۰/۰۰۱

ابتدایی شهر سقز می‌باشد. هم‌چنین ضریب تعیین یا مجذور R برابر (۰/۱۷۷) به‌دست‌آمده است. از این‌رو با توجه به این نتایج می‌توان نتیجه گرفت که ۱۷/۷ درصد نمرات خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز ناشی از نمرات متغیر شادکامی می‌باشد.

جهت آزمون فرضیه دوم تحقیق از آزمون تحلیل رگرسیون همزمان استفاده شده است که نتایج این آزمون در جدول شماره ۴ آمده است. بر این اساس می‌توان گفت که همان‌گونه که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی شادکامی برابر ۰/۴۲۱ است که نشان‌دهنده وجود همبستگی بین متغیر مذکور با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم

جدول شماره ۴: نتایج آزمون تحلیل رگرسیون فرضیه تحقیق

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد
پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی	۰/۴۲۱	۰/۱۷۷	۰/۱۶۵	۵۴/۲۳۵

آماري معنی‌دار می‌باشد ($P < ۰/۰۱$). پس می‌توان نتیجه گرفت که از طریق نمرات خودکارآمدی تحصیلی می‌توان نمرات شادکامی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز را به‌صورت خطی پیش‌بینی کرد.

جدول شماره ۵ آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌داری مدل رگرسیون پیش‌بینی نمرات خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز بر اساس نمرات شادکامی را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول شماره ۵ مشاهده می‌شود، F به‌دست آمده برابر است با ۵/۷۵ که از لحاظ

جدول شماره ۵: نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌داری مدل رگرسیون فرضیه تحقیق

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معنی‌داری
خودکارآمدی تحصیلی	رگرسیون	۲/۸۰۵	۱	۲/۸۰۵	۵/۷۵۴	۰/۰۱۷
	باقی‌مانده	۱۲۰/۹۰۶	۲۴۸	۰/۴۸۸		
	کل	۱۲۳/۷۱۲	۲۴۹			

این‌رو می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش میزان شادکامی، میزان خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز افزایش پیدا می‌کند. در واقع، شادکامی می‌تواند خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز را پیش‌بینی کنند.

همان‌طور که در جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود، مقدار ضریب رگرسیون استاندارد شده برای متغیر خودکارآمدی تحصیلی ۰/۱۵۱ به‌دست آمده است. میزان T مشاهده شده برای متغیر خودکارآمدی تحصیلی برابر ۲/۳۹۹ به‌دست آمده است که از لحاظ آماری در سطح ۵ درصد معنی‌دار می‌باشند ($P < ۰/۰۱$). از

جدول شماره ۶: نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌داری مدل رگرسیون فرضیه تحقیق

مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	T	معنی‌داری
	B	خطای معیار			
ثابت	۲/۹۶۶	۰/۱۵۶		۱۹/۰۰۸	۰/۰۰۱
شادکامی	۰/۱۴۳	۰/۰۶۰	۰/۱۵۱	۲/۳۹۹	۰/۰۱۷

شهر سقز رابطه وجود دارد»، ضریب همبستگی شادکامی خوش‌بینی تحصیلی بالا بود که نشان‌دهنده وجود همبستگی بین دو متغیر مذکور در دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز بود و بنابراین رابطه بین دو متغیر اصلی تحقیق معنی‌دار می‌باشد ($P < ۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

هدف این تحقیق بررسی رابطه شادکامی با خوش‌بینی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز بود. در آزمون فرضیه اول تحقیق که گفته بود «بین شادکامی با خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی

هیجان مثبت و درک بهتر نظریه مذکور شود. ایسینک شادی را در یک نشانه بیرونی پایدار توصیف می‌کند. وی معتقد است که محبت مثبت در خوشبختی با روابط اجتماعی آسان در قالب یک رابطه طبیعی و رضایت‌بخش ارتباط دارد.

ساختار فراگیر خوش‌بینی مناسب با ساختاری است که ترکیبی از اثربخشی، اعتماد و تأکید تحصیلی است زیرا هر مفهوم درک احتمالی را شامل می‌شود. اثربخشی اعتقاد معلمان است که می‌توانند در یادگیری دانش‌آموزان تفاوت مثبتی داشته باشند. معلمان به خودشان اعتقاد دارند. تأکید آکادمیک رفتار محوری در تشویق پیشرفت دانش‌آموزان است. اعتماد به مدرسه اعتماد به نفس دانش‌آموزان و والدین را تقویت می‌کند، کارایی جمعی را تقویت می‌کند و احساس کارایی جمعی را ترغیب می‌کند. اگر والدین به مدارس اعتماد کنند، معلمان برای معیارهای بالای پیشرفت تحصیلی تلاش می‌کنند و اگر والدین مانع آن‌ها نشوند، اعتماد به مدرسه را تقویت می‌کند زیرا پیشرفت تحصیلی بالا به یک استاندارد تبدیل می‌شود [۵].

طبق نتایج پژوهش حاضر بین خودکارآمدی تحصیلی و شادکامی دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. پژوهش صفاری و همکاران [۲۸] نشان داد خودکارآمدی در دانش‌آموزان به عوامل مختلف دموگرافیک و تحصیلی بستگی دارند که تأثیرگذاری بر آنها می‌تواند موجب بهبود عملکرد، سلامت روان و شادکامی دانش‌آموزان گردد. هم‌چنین اسماعیلی‌فر و همکاران [۲۹] در پژوهش خود نشان دادند که بین خودکارآمدی و شادکامی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بسیاری از مطالعات نشان داده‌اند افرادی که خودکارآمدی تحصیلی بالایی دارند احساس رضایت بیشتری در زندگی تحصیلی خود دارند، و از شادکامی بیشتری برخوردارند [۲۴].

به گفته بندورا، اعتقادات مربوط به خودکارآمدی در هسته اصلی عملکرد انسان نهفته است. برای افراد کافی نیست که دانش و مهارت‌های لازم را برای انجام یک کار داشته باشند. آن‌ها هم‌چنین باید این عقیده را داشته باشند که بتوانند رفتارهای لازم را تحت شرایط معمولی و از همه مهم‌تر تحت شرایط چالش‌برانگیز انجام دهند. بنابراین، عملکرد مؤثر به مهارت‌ها و اعتقادات کارایی برای اجرای مناسب آن‌ها نیاز دارد. علاوه بر این، این دو مؤلفه عملکرد موفق انسان بر روی هم متقابل عمل می‌کنند، آن‌چه بندورا آن‌را «علت متقابل» نامیده‌است، جایی که عملکرد یک مؤلفه تا حدودی به عملکرد دیگری بستگی دارد [۱۳].

خودکارآمدی تحصیلی ساختاری است که باعث می‌شود دانش‌آموز از طریق استفاده از چنین فرآیندهای خودتنظیمی

طبق نتایج پژوهش حاضر بین خوش‌بینی تحصیلی و شادکامی دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. پژوهش صفاری و همکاران [۲۸] نشان داد خوش‌بینی در دانش‌آموزان به عوامل مختلف دموگرافیک و تحصیلی بستگی دارند که تأثیرگذاری بر آنها می‌تواند موجب بهبود عملکرد، سلامت روان و شادکامی دانش‌آموزان گردد. هم‌چنین اسماعیلی‌فر و همکاران [۲۹] در پژوهش خود نشان دادند که بین خوش‌بینی و شادکامی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بسیاری از مطالعات نشان داده‌اند افرادی که خوش‌بینی تحصیلی بالایی دارند احساس رضایت بیشتری در زندگی تحصیلی خود دارند، و از شادکامی بیشتری برخوردارند [۲۴].

گل‌خرمی [۳۰] در تحقیق خویش بیان کرد که؛ یافته‌های تحقیق نشان داد که بین شادکامی و خوش‌بینی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. نتایج تنکمانی و همکاران [۳۱] نشان داد که بین شادکامی و خوش‌بینی رابطه معنی‌داری وجود دارد. یافته‌های حسینی و همکاران [۳۲] در مطالعه خویش نشان داد که؛ تمامی متغیرهای پیش بین (شادکامی و خوش‌بینی) با عملکرد تحصیلی همبستگی معنی‌داری دارند.

می‌توان انتظار داشت که سطح شادکامی و رفاه ذهنی به تدریج و با گذران موفق از مراحل آغازین زندگی، مسیری جز بهبود و اعتدال را نخواهد پیمود. البته این حالت منوط به کسب تجارب موفق در دوران‌های قبلی است و این امر، لزوم توجه به شادکامی را در بین جوانان و دانش‌آموزان بیش از پیش تبیین می‌نماید. رابطه بین خوش‌بینی تحصیلی و شادکامی نیز با استفاده از همین نظریه قابل توضیح است. زیرا انسان که موجودی کمال‌جو است با موفقیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی طبعاً به سطح بالاتری از کمال دست می‌یابد که علی‌القاعده می‌تواند موجب تقویت حس رضایت فرد از زندگی نیز گردد. بنابراین همان‌طور که از نتایج این مطالعه نیز مشخص است، رابطه قوی بین خوش‌بینی تحصیلی و شادکامی چیزی دور از ذهن به نظر نمی‌رسد.

عاطفه‌ها یا هیجانات مثبت شامل موارد مختلفی مانند لذت، آرامش، اعتماد به نفس، علاقه، هیجان، خوشبختی و حالت مناسب است. احساسات یا احساسات منفی شامل عصبانیت، استرس و افسردگی است. از دیدگاه آرگیل [۲۷] می‌توان همه بخش‌های خوشبختی را در موارد دیگر تقسیم کرد. در نتیجه، بسیاری از مشکلات فعلی در روان‌شناسی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با مفهوم خوشبختی مرتبط است. نظریه آرگیل بر معنای واقعی هیجان مثبت به‌عنوان منبع خوشبختی متمرکز است. بنابراین در نظر گرفتن موارد فعلی ممکن است باعث

متمرکز بر خوش‌بینی و منبع کنترل، در کنار استفاده از مداخلاتی همچون امیددرمانی نیز به افزایش شادکامی منجر می‌شود، بنابراین لازم است که راهکاری اساسی در این زمینه تحقق یابند. با توجه به این که بین خودکارآمدی تحصیلی و خودتنظیمی با شادکامی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد، مدارس برای پرورش خودکارآمدی برنامه‌ریزی کرده و از طریق اجراء برنامه‌های آموزشی خاص و کارگاه‌های علمی، این مهارت‌ها را در دانش‌آموزان پرورش دهند.

پیشنهاد می‌گردد که سایر محققان و پژوهشگران تحقیقات خویش را در این زمینه با وسعت بخشیدن به حوزه مکانی و جغرافیایی تحقیق یا تغییر دادن محل مکانی تحقیق پیش ببرند و در راستای توسعه نتایج مطالعات و گستردگی و قابل‌تعمیم بودن آنها بکوشند. برنامه‌های آموزشی و مداخلات درمانی متمرکز بر خوش‌بینی و منبع کنترل، در کنار استفاده از مداخلاتی همچون امیددرمانی نیز به افزایش شادکامی منجر می‌شود، بنابراین لازم است که راهکاری اساسی در این زمینه تحقق یابند. با توجه به این که بین خوش‌بینی تحصیلی و خودتنظیمی با شادکامی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد، مدارس برای پرورش خوش‌بینی تحصیلی برنامه‌ریزی کرده و از طریق اجراء برنامه‌های آموزشی خاص و کارگاه‌های علمی، این مهارت‌ها را در دانش‌آموزان پرورش دهند. در راستای افزایش شادکامی در دانش‌آموزان مثبت‌نگری و ویژگی‌هایی چون خوش‌بینی، هدف داشتن، داشتن زندگی معنی‌دار و راهبردهای مقابله‌ای کارآمد را از طریق آموزش و ارتقاء دانش، به کار گرفته و برنامه‌های آموزشی در این زمینه در مدارس مورد توجه قرار گیرد.

واژه نامه

1. Hoy	هوی
2. Porki and Smith	پورکی و اسمیت
3. Scherenz and Busker	اسچیرنز و بوسکر
4. Bandura	بندورا
5. Richardson	ریچاردسون
6. Honicke T. & Broadbent	هونیک و برادبنت
7. Kichen	کیچین
8. Oxford Happiness Questionnaire	پرسشنامه شادکامی آکسفورد
9. Practical Research	کاربردی
10. Argyle and Loo	آرگیل و لو
11. Schenmoran	اسچن‌موران

مانند تعیین هدف، خود نظارت، ارزیابی از خود و استفاده از استراتژی یادگیری دانش‌آموز را تحریک کند. تحقیقات گذشته به‌طور مداوم نشان داده‌است که اعتقاد دانش‌آموزان در مورد توانایی‌های خود در انجام موفقیت‌آمیز وظایف درسی (یعنی خودکارآمدی تحصیلی) سطح پیشرفت واقعی خود را در مدرسه پیش‌بینی می‌کند [۲۴]. خودکارآمدی عنصر مهمی از ساختار انسانی خود نظارتی است. این بیماری بر اساس تجربیات شخصی در ارتباط با موفقیت‌های شخصی، بلکه با مشاهده افراد دیگر و تأمل در عملکرد و دستاوردهای آن‌ها توسعه می‌یابد. خودکارآمدی به‌عنوان اعتقادات در توانایی‌های فرد برای سازماندهی و اجرای دوره‌های عملی مورد نیاز برای تولید یک دستاورد مشخص تعریف می‌شود. اعتقادات مربوط به خودکارآمدی، ادراک خود از توانایی است که بر نحوه تفکر، احساس، انگیزه و عمل خود تأثیر می‌گذارد. خودکارآمدی بالا، علاوه بر پیشرفت تحصیلی بالاتر و ارادت بیشتر به کار، باعث از بین رفتن واکنش‌های عاطفی ناخواسته می‌شود و دانش‌آموزانی که دارای خودکارآمدی تحصیلی بالاتر هستند، استرس کمتری را در مدرسه تجربه می‌کنند تا آن دانش‌آموزان که در اثربخشی و توانایی‌های آن‌ها شک دارند [۱۴]. حسینی و همکاران [۳۲] در مطالعه خویش به این نتیجه رسیدند که شادکامی نقش میانجی‌گر در رابطه امید و خودکارآمدی با سرزندگی تحصیلی دارد. بنابراین، از طریق افزایش سطح امید و خودکارآمدی تحصیلی می‌توان به افزایش شادکامی و به این ترتیب ارتقاء سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان و افزایش توانایی حل کردن چالش‌ها و موانع تحصیلی آنان کمک نمود.

از جمله محدودیت‌های تحقیق می‌توان به مواردی هم‌چون عدم همکاری برخی از والدین کودکان دانش‌آموز در مشارکت در فرآیند تحقیق، قابل‌تعمیم نبودن نتایج این تحقیق به سایر کلاس‌ها و دوره‌ها اشاره کرد.

از آنجا که این تحقیق تأکید خاصی بر جنسیت دانش‌آموزان نشده بود لذا پیشنهاد می‌گردد که سایر محققان و پژوهشگران تحقیقات خویش را در این زمینه بر اساس نقش تأکیدی جنسیت انجام دهند تا تفاوت‌های موجود بین جنسیت دختر و پسر در دانش‌آموزان پیدا شود. از آنجا که این تحقیق در حوزه جغرافیایی شهر سقز انجام شده‌است و نتایج قابل‌تعمیم به روستاهای این شهرستان و نیز شهرهای اطراف نمی‌باشد، لذا پیشنهاد می‌گردد که سایر محققان و پژوهشگران تحقیقات خویش را در این زمینه با وسعت بخشیدن به حوزه مکانی و جغرافیایی تحقیق یا تغییر دادن محل مکانی تحقیق پیش ببرند و در راستای توسعه نتایج مطالعات و گستردگی و قابل‌تعمیم بودن آنها بکوشند. برنامه‌های آموزشی و مداخلات درمانی

فهرست منابع

- [13] Bandura A. Guide for constructing self-efficacy scales. In: Pajares F, Urdan T, editors. *Adolescence and education*, vol 4: self-efficacy beliefs of adolescents. Greenwich: Information Age Publishing, 2006.
- [14] Bandura A. *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman, 1997
- [15] Hummer RA, Hernandez EM. The effect of educational attainment on adult mortality in the united states. *popul bull*. 2013 Jun; 2013; 68(1):1-16.
- [16] Sadoughi M, Hesampour F. The Mediating Role of Happiness in the Relation between Hope and Academic Self-Efficacy with Academic Buoyancy among Students. *Frooyesh*, 2019;8(9): 21-30.
- [17] Linnenbrink GL, Wormington SV, Snyder KE, Riggsbee J, Perez T. Multiple pathways to success: an examination of integrative motivational profiles among upper elementary and college students. *J. Educ. Psychol*, 2018; 110:1026-1048.
- [18] Huang, C. Gender differences in academic self-efficacy: a meta-analysis. *Eur. J. Psychol. Educ*, 2012; 28:1-35.
- [19] Honicke T, Broadbent J. The influence of academic self-efficacy on academic performance: a systematic review. *Educ. Res. Rev*, 2016; 17: 63-84.
- [20] Richardson M, Abraham C, Bond R. Psychological correlates of university students' academic performance: a systematic review and meta-analysis. *Psychol. Bull*, 2012; 138: 353-387.
- [21] Talsma K, Schüza B, Schwarzer R, Norrissa K. I believe, therefore I achieve (and vice versa): a meta-analytic cross-lagged panel analysis of self-efficacy and academic performance. *Learn. Individ. Differ*, 2018; 61:136-150.
- [22] Gębka B. Psychological determinants of university students' academic performance: an empirical study. *J. Further High. Educ*, 2014; 38:813-837.
- [23] Artino AR. Academic self-efficacy: from educational theory to instructional practice. *Perspect Med Educ* 2012; 1: 76-85.
- [24] Cho MH, Shen D. Self-regulation in online learning. *Distance Education*, 2013; 34:290-301.
- [25] Yokoyama S. *Academic Self-Efficacy and Academic Performance in Online*
- [1] Carver CS, Scheier MF, Segerstrom S. Optimism. *Clinical Psychology Review*, 30 (7), 2010, 879-889
- [2] Hoei H, Tartre G, Volfolk H. The interactive effect of optimism with goal orientation on attention bias. *Contemporary Psychology*, 7(2), 2013, 41- 50.
- [3] Seligman M. *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*, free press; reprint edition (April 5), 2011.
- [4] Hoy Wayne K, John Tarter C. "Academic optimism of schools: a force for student achievement." *American Educational Research Journal* 2006; 43(3): 425-46.
- [5] Martinette V, Horner Derrick D, Jordan Kathleen M. *Education, change, and development, education, cultures, and ethnicities, educational theories and philosophies, education and society, education, gender, and sexualities, educational administration and leadership*. Online Publication Date: May, 2019.
- [6] Tschannen-Moran, M, Bankole RA, Mitchell RM, Moore J. Student academic optimism: aconfirmatory factor analysis. *Journal of Educational Administration*, 2013; 51(2): 150-175.
- [7] Kirby MM, DiPaola M. Academic optimism and community engagement in urban schools. *Journal of Educational Administration*, 2011;49(5): 542-562.
- [8] Yousefi Loyeh M, Salehi M, Nafisi Gh, Raisi Z. The effect of Fordyce cognitive-behavioral happiness education on students' general health and emotional intelligence. *Psychological Research*, 2010; 2(8): 47-62. [In Persian].
- [9] Chou H, Wang SS. The effects of happiness types and happiness congruity on game app advertising and environments. *Electronic Commerce Research and Applications*, 2016;20 (C): 1-14.
- [10] Lane T. How does happiness relate to economic behaviour? A review of the literature. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 2017;68:62-78.
- [11] Muenks K, Yang, JS, Wigfield A. Associations between grit, motivation, and achievement in high school students. *Motivation Science*, 2018;4(2):158-176.
- [12] Pajares F, Bandura A. *Biographical sketch*. London: Stanford Education, 2004

- students in ilam, fourth international conference on new research achievements in social sciences, educational sciences and psychology, Tehran, 2019. [In Persian].
- [31] Tankamani N, Shahidi Sh, Kiani M. The relationship between spiritual intelligence, optimism and happiness in students, 9th international congress on psychotherapy (asian summit in the context of cultural values), Tehran, 2016. [In Persian].
- [32] Hosseini Kh, Al-Sadat H, Naderi F. A study of the relationship between happiness and optimism and academic performance, tehran: the first national conference on sustainable development in educational sciences and psychology, Social and Cultural Studies, 2014. [In Persian].
- Learning: A Mini Review. *Front. Psychol.* 2019; 9: 27-94.
- [26] Bakhtiarpour Dasht-e Bozorg P, Abedi MR. A Study of the Mental Health Status of Teachers in Isfahan Province in the Academic Year 79-79, *Amozeh Quarterly*, 2003; 17:73-80. [In Persian].
- [27] Argyle M. *Psychology and religion: An introduction*. London: Routledge, 2003.
- [28] Saffari M, sanaeinasab H, rashidi jahan H, Purtaghi G, Pakpour A. Happiness, Self-efficacy and Academic Achievement among Students of Baqiyatallah University of Medical Sciences. *J Med Educ Dev.* 7 2014; (13):45-56. [In Persian].
- [29] Ismailifar N, Shafi'abadi A, Ahqar Gh. The contribution of self-efficacy in predicting happiness, thought and behavior, 2011;5(19): 27-34. [In Persian].
- [30] Golkhormi Z. A study of the relationship between academic happiness and optimism and academic achievement in female